

νά πέσωσιν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ζωγράφου ; οὐδὲν ὁλως ἀπίθανον. Ὁ αὐτὸς Ὁρκάνιος ἐν τῇ *Δευτέρᾳ Παρουσίᾳ*, τῇ τοσοῦτῳ παραδόξῳ καὶ ἀλλοκότῳ ἐκείνῳ τοῦ Κοιμητηρίου τοιχογραφίᾳ, δὲν παρέστησε, κατὰ τὸν Οὐαζάρην,¹⁾ τοὺς μὲν φίλους αὐτοῦ μεταξὺ τῶν ἐκλεκτῶν καὶ μακάρων τοῦ Παραδείσου, τοὺς δ' ἐχθροὺς μεταξὺ τῶν κατηραμένων, μεταξὺ τῶν ὑποψηφίων τῆς Κολάσεως ; ταῦτά δὲ ἀπεικόνισε δι' ὑπογραφῶν καὶ ἐν τῷ περιφώμῳ τῆς Φλωρεντίας ναῶ τοῦ Ἁγίου Σταυροῦ (*Santa Croce*). Ἀλλὰ μὴ ἐπισκιαζόμεν διὰ σκανδαλωδῶν ἀγκάλης ὑποθέσεων τὴν μνήμην τοῦ εὐσεβοῦς ἐκείνου καλλιτέχνου, καὶ μὴ λησμονῶμεν ὅτι ὁ Διάβολος κυριαρχεῖ κατὰ τὸν Μέσον Αἰῶνα, χρωματίζων τὸ πᾶν εἶναι τὸ ἄρτυμα παντὸς μεσαιωνικοῦ τέχνης ἔργου, ὡς ἔδειξε ἡμῖν ἤδη Ὁ Κάπηλος καὶ ὁ Γάττος, Ὁ Σπινέλλης καὶ ὁ Ἐωσφόρος²⁾

Ε. Κ. ΑΣΩΠΙΟΣ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟΝ ΜΟΥ

Ἀφιερῶνται εἰς ὅλον τὸν κόσμον

Ποτὲ δὲν μοῦ ἔκαμεν ἐντύπωσιν ἡ ἀλήθεια· τὸ ψεῦδος πάντοτε. Μεγαλειτέρα ἱκανότης χρειάζεται διὰ νὰ πλάσῃ τις ἐν ψεῦδος ἢ διὰ νὰ εἴπῃ ἐν γεγονόσι.

Βάσις τῆς ἀρετῆς εἶναι ἡ ἀγνότης τῆς συνειδήσεως.

Θάρος ἀνευ θράσους δυσκόλως δύναται νὰ ἐννοήσῃ.

Εἰς τὴν Κων(σταντινούπολιν) πολὶν πλεονάζουν τὰ σκυλιά· ἐν Ἑλλάδι, οἱ ποιηταί.

Πολλῶν βιβλίων ἡ ἐπιτυχία ἔγκειται εἰς τοὺς τίτλους· πολλῶν ἀτόμων ἡ ἀξία ἔγκειται εἰς τὸ ὄνομά των.

Κανεῖς ἐπικηδεῖος ῥήτωρ δὲν θὰ κατορθώσῃ ποτὲ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ὕψος τῆς εὐγλωττίας ἐνός . . ὠρολογίου.

Ὅταν ὁ Θεὸς ἤρχισεν νὰ πλάττῃ τὴν γυναικα, περισσοτέραν ὥραν θὰ ἐχρειάσθῃ βεβαίως διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς . . γλώσσης τῆς.

Δ. Ι. Κ.

1) Vasari: Vitte dei Pittori, ἐν βίῳ Andrea Orcania.

2) Ὁρα «Πανακοθήκης», τεύχος Ε', σελ. 100.

ΤΟ ΓΥΜΝΟΝ

ΕΝ Τῇ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΙ

ΕΡΩΝΕΙΑΣ μειδίᾳ καὶ οἴκτου καὶ καταφρονήσεως χρησιμοποιοῦ ὡς ἀπάντησιν ὅσας ἐπὶ τῇ θέᾳ γυμνῶν διαμαρτύρονται οἱ σύγχρονοι σεμνότεφοι, καὶ ἡ συναίσθησις μοι ἀρκεῖ ὅτι κατὰ τὴν μέγαν τῆς ἀληθείας ἀξίαν, ἵσταμένης πολὺ ὑπὲρ τῆς πτωχαλαζόνος ὑποκρισίας.

Εἶνε τόσον ταπεινὴ, περικορισμένη, ἀσύμμετρος, καὶ ἀφύσικος ἡ νεωτέρα ἀντίληψις, ὥστε πρὸ τῆς συγκινήσεως τῶν συγχρόνων νευροπάστων καὶ σκελετῶν, καθίσταται ἀνισαρά ἡ ἀνάπτυξις τῶν νόμων τῆς ἡθικῆς ἐλευθερίας· ἐπειδὴ ὅμως, ὡς πάντα τὰ σοβαρὰ νοσήματα, καὶ τὸ προκείμενον κοινωνικὸν μόλυσμα ἐπιδρᾷ καὶ ἐπὶ τῶν ἰσχυροτέρων πνευματικῶν καὶ ψυχικῶν ὀργανισμῶν, διὰ τοῦτο δὲν παρρηῶμεν τὸν κίνδυνον εὐρυνόμενον, ἀλλὰ σπεύδομεν εἰς εὐγενὴ προσηλυτισμόν, ἀπόστολοι ταπεινοὶ τοῦ φωτός, καὶ διεργηγεῖς τοῦ νόμου ὅστις συνενώνει τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν ἐκλεκτῶν μὲ τὴν ἀφέλειαν τῶν νοούντων καὶ αἰσθανομένων τὸ καλόν.

Τὸ γυμνὸν εἶναι ἡ ἀγνοτέρα ἐμφάνεια τοῦ ἀληθοῦς καὶ φωτεινοῦ, τοῦ μὴ ὑποκειμένου εἰς ἀόριστον ἐπικρίσιν, τοῦ μὴ παρεξηγουμένου καὶ μὴ παραμορφουμένου.

Ἡ ἀρετὴ καὶ τὸ κάλλος, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ τιμὴ ἐξωραΐζουσι τὴν ἰδέαν, ἀποθεοόμεναι, διαλάμπουσαι, θριαμβεύουσαι ἐν τῷ γυμνῷ.

Ὅ,τι ἡ ἀνθρωπότης ἐπιδεικνύει τέλειον ἐν τῷ βίῳ τῆς, ἀποτυπῶνται γυμνὸν ἐν τῇ πινακοθήκῃ τῆς Ἀθανασίας.

Ἡ ἰδέα φαινή, θεσπεσία, νικήτρια, ἀνευ περιβλημάτων καὶ καλύπτρας, ἐμφανίζεται γυμνὴ ἐν τῷ Ὀλύμπῳ, ἐν τῷ Καυκάσῳ, ἐν τῷ Γολγοθᾷ.

Γυμνὴ, ὡς ἡ ἀνατολὴ τῆς ψυχῆς ἐν τῷ παρθένῳ κόσμῳ τῆς Ἀγάπης.

Γυμνὴ, ὡς ἡ ἀφελὴς φύσις καὶ ὁ σιγῶν οὐρανός.

Γυμνὴ, ἐξερχομένη ἀπὸ τὸ μυστήριον καὶ οὐριοδρομοῦσα εἰς τοὺς αἰθέρας, παρὰ τὸν γυμνὸν Γαλαξίαν καὶ τοὺς γυμνοὺς τοῦ ἀχανοῦς ἀστερισμοῦ.

Γυμνὸν ἐστὶν ἀλήθεια.

Ἡ ἀρχαίότης εἶναι ἐν ἀπινδαλματωθὲν γυμνόν.

Τὸ γυμνὸν τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἁρμονίας ἐν τῇ τέχνῃ.

Γυμνὸν ἐν τῷ πνεύματι, τῷ βίῳ, τῇ τέχνῃ, τῷ ᾗθει καὶ τῷ χαρακτήρι.

Ἡ Γυμνότης εἶναι ὁ θεσπεσιώτερος συμβολι-

σμός της ύπεροχῆς, ἥτις πανταχοῦ θριαμβεύει ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἑλληνισμοῦ.

Ἡ συναισθησις, ἀντίληψις καὶ κατανόησις ἀδωσμεύτως καὶ ἐλευθερώς ἐνεργοῦσαι, ἀνακαλύπτουσι διὰ τῆς καλλιτεχνίας τὸ κέντρον τῆς ἐνώσεως τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ὕλης.

Καὶ τοῦτο κατόρθωσεν ἡ ἀρχαία τέχνη, ἀποτυπώσασα τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου ἐν τοῖς ἔργοις.

Εὐλογημένη εἰς τοὺς αἰῶνας ἡ θεία αὕτη δύναμις, ἡ συγκρατοῦσα ἐτι τοὺς κοινωνικοὺς καὶ πολιτικοὺς καὶ θρησκευτικοὺς δεσμούς.

Ἡ Γυμνότης εἶναι ὁ ἥλιος τῆς ἀρετῆς, ὁ φωτίζων τοὺς ὀρίζοντας τῆς ἀληθείας, τοὺς ἐνισχύοντας τὴν ἀγωνιῶσαν καὶ κλυδωνιζομένην γῆν, τὴν ἐμψυχουμένην οὕτω, ὅπως συναισθανθῇ τὴν τῶν πάντων γυμνότητα, καὶ μελετήσῃ καὶ ἀναλύσῃ τὸ παρελθόν καὶ τὸ μέλλον.

Ἡ ἀρχαιότης δὲν ἦτο μικροπρεπὴς καὶ σεμνότυφος, ταπεινὴ καὶ πεζή, ἐσκωριασμένη καὶ κοῦφος, κίβδηλος καὶ σεσηπηῦα.

Ἀλλὰ τιτανώδης, γιγαντιαία, ἐλευθερά, θεία. Δὲν ὑπέκειτο εἰς ἐξουτελισμούς καὶ κακοπραθείας ἀλλὰ συνεκινῶναι μετὰ πάντων οὐ μόνον διὰ τοῦ αἰσθητοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ συμβόλων, μυστηρίων, ἀπορρήτων καὶ παραβολῶν.

Ἐν παντὶ εἰς γυμνὸς θρίαμβος, προσελκύων τοὺς ἐλευθεροὺς λαοὺς ἢ εἰς τὴν πανήγυριν τῆς ἐλευθερίας, ἢ εἰς τὴν ἐορτὴν τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἐρεῦνης.

Πανταχοῦ πνοὴ ἐλευθερίας, ζωῆς ἀδωσμεύτου καὶ πόθου ὑψηλοῦ. Οὐδὲν τὸ ἄσεμνον καὶ ἀκόηθες, τὸ φαῦλον καὶ ἀνάρμοστον· ἐὰν δὲ ἡ πενιχρά, τυφλὴ καὶ δουλοπρεπὴς νεωτέρα γενεά, δὲν πύτυχεν ἐτι νὰ ἐννοήσῃ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ πολιτισμοῦ, ὅπερ συνέταξεν ἡ ἐμπνευσις τῆς ἀπολύτου θεότητος, ὅπως ὠρήσῃ εἰς τὴν γῆν διὰ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, τοῦτο καταδεικνύει ὅχι τὴν πρόοδον ἀλλὰ τὴν ἀποβαρβαρίωσιν, τὴν ἐκχαύνωσιν καὶ τὴν πώρωσιν τοῦ σεμνοτύπου κόσμου ἐν τοῖς χρυσοκοσμητοῖς καὶ ἀδαμαντοστολίστοις αὐτοῦ περιβλήμασιν.

Ἀποτρόπαιον ἀνάθεμα μοίρας στυγνῆς περισφίγγει τὰ στήθη τοῦ δουλεύοντος ἑλλήνος, καὶ προδίδει οὗτος ἀκουσίως τὴν ἱστορίαν, καταδικάζει τοῦ πνεύματός του τὰς ἐλπίδας εἰς ἀφάνειαν, λήθην, μαρασμόν καὶ θάνατον.

Ὅχι ἀνταρσία καὶ αἵρεσις, ὅχι ἐκκεντρικότης καὶ στάσις καθιστώτων, ὅχι κωμικαὶ καὶ γελοῖαι καὶ ἐλεεινὰ εἰσγγελήσεις σχολαστικότητος παραποιήσεως, ἀλλὰ σωφροσύνη ὥφειλε ν' ἀποκαλῇται ἐν τῇ χώρᾳ τῇ θαυματογόνῃ, ἡ ἀνεξαρτησία.

Εἰδωλολατρεῖα νὰ κυριαρχῇ, ὅχι ὡς παριστῶσιν ἡμῖν ταύτην ὁ φανατισμός, ἡ παράδοσις, ἡ αὐθάθεια καὶ ἡ δουλεία, ἀλλ' ὡς τὴν ὑμνεῖ τὸ

Ἑλληνικὸν πνεῦμα τῆς ἀρχαιότητος, ὅπερ φιλοσοφεῖ ἐπὶ τοῦ Παρθενῶνος, θρηγεῖ ἐπὶ τοῦ Καυκάσου, ἄδει ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου, μαρτυρεῖ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ, καὶ θριαμβεύει ἐν τῇ ἀθανασίᾳ.

Ὁ νοῦς ὁ δαιμόνιος, ὁ μειδιῶν διὰ τῶν χελέων τοῦ Ἑρμοῦ τοῦ Πραξιτέλους καὶ τῆς Ἀφροδίτης τῆς Μήλου.

Νοῦς ἐμπνέων τὸν Φειδίαν ὅπως μεγαλουργήσῃ εἰς τὴν συμβολικὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἀνθρώπου βίου.

Ὅχι πολυπτύχους κρηδέμενους καὶ ἀλουργίδας καὶ πυκνὰς ἐσθῆτας, σάβανα εὐτελεῖ τοῦ γήρατος· ὅχι στολὰς ποικιλοκόσμους καὶ ξενοτρόπους ἀποκραυπτούσας τὴν θνησιμαίαν ἡβην, καὶ τὰ φασματώδη τῆς καλλονῆς λείψανα, ἄγωνα, ζηρά, ὀστεώδη, ψυχρὰ ἐν διαρκεῖ νάρκῃ, ἐστιλβωμένα καὶ μυρόλουστα, οὔτε πλαστικότητες ψευδεῖς, νεκρά, νοσογόνοι.

Ἴδου διατὶ οἰκτεῖρω τὰς χαριτοβρύτους σκιάς, ὅταν ὀμιλῶσιν ἀσεβῶς, ὅταν κρίνωσιν ἀμαθῶς καὶ ἐπιπολαίως καὶ ἰδίως ὅταν ὑποκρίνωνται.

Οὐδαμοῦ ὁ ἀρχαῖος Ἕλλην ἐξητελέισε τὸ γυμνόν, διότι ἐσέθετο, κατενόει καὶ ἐξύψου τοῦτο.

Ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλου ἡ σημερινὴ γενεὰ εἶνε ἄρὰ γε ἀξία τῆς ἀγνότητος τοῦ γυμνοῦ τούτου; Ἀβυσσος προλήψεων περιεκάλυψε τὸν νεώτερον βίον ἐν τῷ ἐρέθει, ἐγκαταλιπούσα διὰ τὴν ἱστορίαν, τὴν ἀγυρτικὴν φαινομενικότητα, τὴν ἀπάτην καὶ τὸν ταρτουφισμόν.

Ἡ αἰδῶς τῶν νεωτέρων εἶναι ἐλάττωμα παναθλίως κορεννύμενον ἐν τῇ προσποιήσει.

Τὸν σεμνὸν χαρακτηρίσατε, οὕτως ἐμφανίζόμενον, ὡς φαῦλον, καὶ ἂν τολμήσῃ νὰ διαμαρτυρηθῇ διὰ τὰς «Νεφέλας» καὶ τὴν γυμνὴν Ἀφροδίτην, μὴ σκεφθῇτε πλείοτερον· πτύσατε ἐν τῷ προσώπῳ του ἐν κοινωνικῷ αἰσχος, καὶ ἂν ἡ συνειδήσις ἡρεμούσα δὲν ἀντιταχθῇ τῶν ἠθικολόγων, μὴν ἀπελπισθῇτε ἐν τῷ ὑψηλῷ πόθῳ· διατηρήσατε ἄσβεστον τὴν ἐστίαν τοῦ ἑλληνικοῦ φωτός· ὅπως φωτίξῃ τὰ συντρίμματα τῆς γυμνότητος.

Δὲν ἐνθουσιῶ διὰ πρόοδον περιεκαλυμμένην.

Ἐνόσω οὐδεὶς τολμᾷ νὰ καινοτομήσῃ μέγας νοῦς, ἀφαιρῶν τὰ σάβανα καὶ ἐλευθερῶν τὰς γενεὰς ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῆς καλύπτρας, ἡ σεμνοτυφία θὰ χαρακτηρίζεται ὡς ἡ ταπεινότερα ἰδιότης λαῶν ἀνελευθερῶν καὶ κούφων.

Τὸ γυμνόν θὰ διαλάβῃ ὅποτε θριαμβεύσωσιν αἱ ἱερώτεραι ἀρχαὶ τῆς ἠθικῆς καὶ ὅποτε ἡ ἀρετὴ καὶ τὸ κάλλος ἀναστηθῶσιν, διότι τεθαμμένα ἦδη κεῖνται εἰς τὸ παρελθόν, ἐνθα ἡ ἀληθὴς κοίταται ζωή.

Ὅταν ἐξυπνήσῃ ἐκεῖνο, τότε θὰ κατανοηθῇ ἐὰν γυμνὸν σημαίνει ἐλευθερία, καὶ ἐὰν ὁ ἡθικός ἀνθρώπος πρέπει νὰ ἐρυθρίῃ ποτὲ πρὸ αὐτοῦ.